

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Vergi mükelleflerinin çok sayıda problemi var. Bunların başında, kar payı stopajının yüksekliği, indirilemeyen binek oto KDV'si ve devreden KDV'nin iade edilememesi geliyor. Reel sektör şirketlerinin bu konulardaki beklentileri yüksek...

Mükelleflerin üç önemli vergi problemi

TÜRKİYE'DE toplam vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 70'inin (dolaylı) tüketim, yüzde 30'unun ise (dolaysız) gelir üzerinden alınan vergilerden oluştuğu görülüyor. Tercih edilen bu sistemle, vergi geniş tabana yayılsa da vergilemede adalet ihmal ediliyor. Uygulamada, mükelleflerin sektörlerle veya mükellefiyet türüne göre çeşitli problemleri olabiliyor. Ancak, reel sektör için yıllardır çözüm bekleyen üç önemli konu aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Kurumlar vergisi mükelleflerinin dağıtılacak kazançları üzerinden ödenecek stopaj.
- Binek otomobillerin alımında ödenen KDV'nin indirilememesi.
- Devreden KDV'nin mükellefler üzerinde yük olarak kalması.

KURUMLARIN KAR DAĞITIM STOPAJI

Genel olarak, kurum kazancına kurumlar vergisi uygulandıktan sonra, dağıtılan kısım üzerinden yüzde 15 stopaj uygulanıyor ve bu kez hissedarların geliri olarak gelir vergisine tabi tutuluyor. Kurum kazançlarının, gelir vergisinden farklı olarak ayrı bir vergilemeye tabi tutulması sürekli şekilde aynı kaynağın ikinci kez vergilenmesi tartışmasını gündemde tutuyor. Buna karşılık ileri sürülen görüş ise, kurumlar ayrı bir hukuki kişiliktir ve bu durum hissedarların sorumluluklarını sınırlaması nedeniyle kişilerin hisselerine tekabül eden kazancı şahıs bünyesinde vergileme yanında kurum bünyesinde de vergilenmeli şeklinde yorumlanıyor.

Örneğin, kurum kazancı üzerinden yüzde 22 kurumlar vergisinden sonra kalan net kazancın hissedarlara dağıtılması halinde ayrıca yüzde 15 oranında stopaj kesildikten sonra hissedara tutar ise menkul sermaye iradı olarak gelir vergisi beyanında bulunulması gerekiyor. Sonuçta, kurum kazancının dağıtılması halinde vergi maliyeti yüzde 40'ı geçebiliyor.

Ayrıca yüksek olan stopaj uygulaması nedeniyle birçok şirket kar dağıtımından kaçıyor. Ortaklar ise şirketten para çekme yoluna gidiyor. Bu da mali tabloların bozulmasına yol açıyor.

İNDİRİLEMİYEN KDV

33 yılı aşkın bir süredir uygulanan KDV sisteminde tartışılan önemli bir konu, mükelleflerin bazı alımlarında ödedikleri

KDV'yi indirememeleridir. Bunun başında ise, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların, bu amaçla kullandıkları hariç olanlar alım sırasında ödedikleri KDV'yi indiremiyor. Ancak, indiremedikleri KDV'yi maliyet veya gider yazabiliyor. Gereğesi ise, işletmelere alınan binek otomobillerin kısmen işverenin şahsi işinde kullanılabilir olması olarak dile getiriliyor.

DEVREDEN KDV

Son zamanlarda KDV sisteminde tartışılan en önemli konuların başında ise, devreden (biriken) KDV'nin işletmeler üzerinde yük olarak kaldığı ve finansman sıkıntısına yol açtığı görülüyor. Hükümet de bu konuyu sık sık gündemine alıyor ancak henüz bir çözüme kavuşturulamadı. Yaklaşık 140 milyar TL devreden KDV'den bahsediliyor. Bunun yaklaşık 40 milyar TL'si kamu kurumları, 80 milyar TL'si ise özel sektör işletmelerinin devir KDV alacağı olarak duruyor. Bunun tamamına çözüm bulmak kolay değil ancak, hiç değilse başta imalat ve yatırım yapan işletmelerin geçmiş dönem devir KDV'lerine, diğer mükellefler için ise bundan sonrasına bir çözüm bulunması gerekiyor.

Türk Vergi Sistemi'nin temel sorunu, dolaysız vergi oranlarının artırılması yerine vergi sisteminin dışına çıkmış olan kazançların, kayıp ve kaçakların yani özetle vergi kaydı dışında kalmış kazançların sisteme alınmasıdır. Son yıllarda artırılan kayıt dışı ekonomi ile mücadele politikaları ile vergileme-siyaset arasındaki hassas dengenin kurulmasındaki zorluk, kayıt dışı ekonomi ile mücadeleden beklenen olumlu etkilerinin ancak uzun dönemde realize edilebileceğini gösteriyor.

Uygulamada, mükelleflerin sektörlerle veya mükellefiyet türüne göre çeşitli problemleri olabiliyor. Hiç değilse, yukarıda konu ettiğimiz ve mükelleflerce öne çıkan hususlara ivedi bir çözüm veya kolaylık bekleniyor.

Önerimiz, yüzde 15 olan kar dağıtım stopajının uygulanabilir makul bir seviyeye çekilmesi, başta binek otomobiller olmak üzere indirilemeyen KDV'nin günün koşullarına uygun yeniden düzenlenmesi, çok ciddi miktarlara ulaşan ve işletmeler üzerinde yük olmaya devam eden devreden KDV'ye çözüm bulunmasıdır. Reel piyasaların öne çıkan beklentileri bunlardır.